

www.merhabahaber.com

Cilt: 15 • Sayı: 32
11 KASIM 2015 ÇARŞAMBA

Merhaba

gazetesinin her Çarşamba
okurlarına armağanıdır.

KADEMİK

Sayfalar

Hazırlayanlar: **M. Ali UZ - Serdar CEYLAN**
maluz@merhabagazetesi.com.tr • srceylan@hotmail.com

VEFATININ
1. YILINDA

HATTAT

**ABDULLAH
RIZA
EFENDİ**

(1924-2014)

ÖZEL SAYISI

VEDEF KAKMA ve MADEN KESME

27 Eylül
İSLAM TARİHİ
ARA
Nispetiye Bulvarı

Av. Serdar
CEYLAN

HATTAT ABDULLAH RIZA EFENDİ (1342/1924- 13.11.2014)

Konyalı Hattat Abdullah Rıza Efendi, 13 Kasım 2014 tarihinde Hak'ka yürüdü. Vefatının 1. yılında, "Hattat Abdullah Rıza Efendi Özel Sayısı" ile rahmetle anıyoruz. Bizim hazırlamaya gayret ettiğimiz özgeçmiş ve Hattat Hüseyin Öksüz Hocamızın makalesi dışında yazı temin edemediğimiz için, 1993 yılında IRCICA tarafından neşredilen "Bedaiü'l-Hattiye minâ'r-Ravdatı'm-Nebeviyye" isimli eserdeki yazıları özel sayımıza aldık. Özel sayımıza katkıları için ailesine ve bilhassa torunları Hattat Abdurrahman ve Hattat Seyit Ahmed Depeler'e teşekkür ederiz.

Abdullah Rıza Efendi (1924-2014)

Konya Biçyemez Mahallesi'nde⁽¹⁾ 1924 yılında doğdu.⁽²⁾ Babası; Konya'nın Hadim ilçesine bağlı Alata (Balcılar) Köyü'nden Abdülkerim Efendi'nin oğlu, Konya ulemasından **Kaşıkcı Ali Rıza Efendi**⁽³⁾ (1300 / 1884 - 1969)'dir.

Kaşıkcı Ali Rıza Efendi, Hadim'de Sıddıka Hanım (Kuğu nene) (1882-1963) ile evlenmiş, bu evliliğinden Fadime (Depeler), Nesibe Hanım ve İbrahim İlimler (1337-1996) isimli çocukları olmuştur. İkinci evliliğini şehit Mevlüt Efendi'nin dul eşi olan Hatice Hanım⁽⁴⁾ ile Konya'da yapmıştır. Hatice Hanım'dan Abdullah Rıza Efendi, Naim Hanım ve Mustafa Runyun (1917-1988) dünyaya gelmiştir. Üçüncü eşi Mukaddes Hanım ile Medine'de evlenmiştir. Bu evliliğinden de Ahmet Rıza isimli bir oğlu olmuştur.

Abdullah Rıza Efendi'nin anesi Hatice Hanım 1973 yılında İstanbul'da vefat etmiş, Sahra-ı Cedid Mezarlığı'nda defnedilmiştir.

Ali Rıza Efendi, 1934 yılında oğlu Mustafa (Runyun) ile hacca

(1) Biçyemez Mah. Hacı Hasanbaşı Caddesi No 93'de bulunan eski Konya evinde doğmuştur. Bu ev halen Mithat Paşa Camii'nin yakınındadır.

(2) Abdullah Rıza Efendi'nin oğlu Abdulkerim Depeler Konya Karatay Nakıboğlu Mahallesi 150 cilt, 51. sayfada nüfusa kayıtlıdır. Aile Soyadı Kanunu ile Depeler, İlimler ve Runyun soyadlarını almıştır.

(3) Mehmet Ali Uz, Konya Alimleri ve Vellileri, Meram Belediyesi Yayınları, Konya 2013, s. 553, 554.

(4) Hatice Hanım'ın Mevlüt Efendi'den Mehmet Remzi Depeler (1324-1989) ve Ahmet İlimler (1326-1976) isimli iki oğlu da bulunmaktadır.

Biçyemez Mahallesi'nde Abdullah Rıza Efendi'nin baba evinin bulunduğu sokak
Ahmet Dede Mithat Paşa Camii (Karataş, Hacı Hasanbaşı Caddesi)

gitmiş; ertesine sene bütün ailesini alarak, önce Şam'da bir sene oturduktan sonra Medine-i Münevvere'ye gidip yerleşmişlerdir.

Abdullah Rıza Efendi'de böylece on yaşlarında iken, babası ile birlikte Medine-i Münevvere'ye gitti, vefatına kadar hayatı orada geçti.

Babasından kaşıkçılık, **Saatçi Osman Efendi'den**⁽⁵⁾ (1303 / 1887 - 1396 / 1976) de saatçilik öğrendi. Onun musiki, şiir ve hat sanatına olan merakı küçük yaşlarda başladı. Genç yaşlarda Harim-i Şerifin kible duvarındaki meşhur **Hattat Abdullah Zühtü**

(5) Saatçi Osman Efendi, 1887 yılında Konya'da Şems Mahallesi'nde dünyaya geldi. Attar Abdüssemiğ Efendi'nin oğludur. İlk tahsilini mahalle mektebinde tamamladıktan sonra, medrese tahsilini zamanının büyük hocalarından ve İslah-ı Medaris'de ikmâl etti. Şam'da asker iken, Medine-i Münevvere'ye Fahreddin Paşa'nın yanına yazıcı olarak gönderildi. Uzun yıllar onun himayesinde çalıştı. Osmanlı, Hicaz'dan çekildikten sonra da Osman Efendi Medine-i Münevvere'de kaldı. Geçimini, orada öğrendiği saatçilikle sağladı. Osman Efendi, Medine-i Münevvere'de Türkistanlı Hacı Sultan adında bir zatın kızı ile evlendi. Bu evlilikten altı oğlu ve beş kızı oldu. 1976 yılında 90 yaşlarına yakın olduğu sırada Medine-i Münevvere'de vefat etti. Cennetü'l-Bâki Kabristanı'nda mefundur. Bknz: Mehmet Ali Uz, Konya Alimleri ve Velileri, Meram Belediyesi Yayınları, Konya 2013, s. 558.

Efendi'nin⁽⁶⁾ (v.1879) yazılarını saatlerce hayranlıkla seyredirdi.

İlk hat derslerine Medine'de **Konyalı Hattat Ali Rıza Efendi'den** başladı. Mısırlı ünlü Hattat Seyyid İbrahim Efendi'den istifade etti.

Ayrıca **Hattat Halim Bey'den** (Özyazıcı) (1898-1964) ve **Hattat Hamid (Aytaç) Bey'den** (1891-1982) de yazı dersleri alarak ondan da icazet almaya muvaffak oldu. Hamid'in kendisine teklifi ile yazdığı sülüs (innessalâte... Sure 4 A.103) ayet-i celîlesine icazet aldı.

1986 da İstanbul'da İslam Konferansı Teşkilatı İRCİCA tarafından düzenlenen 1. Uluslararası

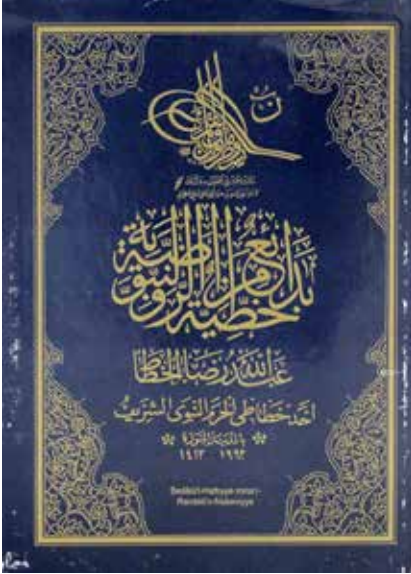
(6) Abdullah Zühtü Efendi, 1835'te ailesiyle birlikte Kutahya'ya, bir süre sonra da İstanbul'a yerleşti. Raşit Efendi ve Kazasker Mustafa İzzet Efendi'den sülüs ve nesih yazı öğrendi. Sultan Abdülmecit döneminde, Medine-i Münevvere'de Mescid-i Nebevi'nin yazılarını yazmakla görevlendirildi. Üç yıl süren bir çalışma sonunda Mescid-i Nebevi'nin kubbe kasnaklarını, duvarlarını, kapılarını, mihrap ve sütunlarını kuşak halinde celf sülüs yazı ile âyet, hadis ve Peygamber Efendimiz ile mescidinin adları ve sıfatları süsledi. Sultan Abdülmecit'in vefatından sonra, Hıdiv İsmail Paşa tarafından Mısır hattatı olarak görevlendirildi. Mısır'da, İmam-i Şafii Türbesi yakınında defnedildi. İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi'nde bir Kur'an-ı Kerim'i, Matbaa-i Osmaniye'de basılmış bir enamı bulunmaktadır.

Abdullah Rıza Efendi (1924-2014) ve Mustafa Runyun (1917-1988)

Hattat Hamid Hat Müsabakası'nda Celi Sülüs dalında TAKDİR mükafatı kazandı. II. Hat Sanatı Yarışması'nın hazırlık çalışmalarına katıldı. Komisyon üyeliği görevini de yüklenerek, önemli katkılarda bulundu.

Medine'de dükkanında uzun yıllar saten kumaşlar üzerine hediyelik olarak hazırladığı levhalar hacılar eliyle İslam aleminin her tarafına yayıldı.

Bedaiü'l-Hattıye Mina'r-Ravdati'm-Nebeviyye
IRCICA Yayınları, İstanbul 1993

1370 Hicri yılında Mescid-i Nebevi'nin ilk genişletme çalışmalarında pencerelerin dış cephelerine sülüs yazı ile Kelime-i Tevhit, Mescid-i Nebevi'nin içindeki üstü açık ilk sahanın duvarlarına Sahabe-i Kiram ve Tabiin-i izam'la birlikte, büyük imamlardan bazılarının isimlerini yazdı. Bundan bir müddet sonra da, Harem-i Şerifin bütün kapılarının adlarını sülüs yazı ile mermer üzerine yazma şerefine mazhar oldu.

Yazı koleksiyonu, İslâm Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi tarafından bastırıldı. Üstadın bu kıymetli eserinde, Faysal bin Fahd bin Abdülaziz, Ekmeliddin İhsanoğlu, Ahmet Ziya (Hacı Veyiszade İbrahim Efendi'nin oğlu), Dr. Ali Kemal Belviranlı (1923-2003), M. Uğur Derman, Hattat Hasan Çelebi'nin birer takriz yazısı bulunmakta, sanatı ile ilgili geniş bilgi verilmektedir. 1993 yılında neşredilen bu kıymetli eser, sahasında koleksiyonların en zenginlerinin başında gelmektedir.

Takriz yazısının bir bölümünde: "Hattatımız, Allah tarafından kendisine bu müstesna kabiliyet verilmiş olan bir nadire-i fıtrattır" di-

yen Ahmet Ziya Bey, hiç de haksız değildir.

Abdullah Rıza Efendi Medine’de Abdülhamit Efendi ile Lütfiye Hanım’ın kızı Ümmühan Hanım ile evlendi. Mediha, Halid, Adnan, Abdülkerim (1956), Bedia, Abdülbedi, Rıza ve Muhammet isimli çocukları oldu.

1950’li yıllardan sonra, uzun yıllar yaz aylarını Konya’da geçiren Abdullah Rıza Bey, son yıllarda ağır hastalığından dolayı Konya’ya gelemedi.

13 Kasım 2014 tarihinde, 90 yaşında Medine-i Münevvere’de vefat etti. Ertesi gün, ikinci namazını müteakiben Medine-i Münevvere de Cennetü’l Bâkî’ye defnedildi.

Abdullah Rıza Efendi’nin altı oğlunun en küçüğü olan ve Konya’da yerleşik bulunan Abdülkerim Depeler’in oğulları Abdurrahman ve Seyid Ahmet, dedelerinin sanatını devam ettirmektedirler.

KAYNAKLAR

- Ali Rıza, İmdadü’l-Müslimin, Şuur Yayınları, Konya, s. 165.
- Bedaiü’l-Hattiye mina’r-Ravdati’m-Nebeviyye, IRCICA Yayınları, İstanbul 1993.
- Ertuğrul Düzdağ, Üstat Ali Ulvi Kurucu. Hatıralar 1, Kaynak Yayınları, 2007.
- Hüseyin Öksüz, “Abdullah Rıza”, Konya Ansiklopedisi, C. 1, s. 9 – 10.
- Mehmet Ali Uz, Konya Alim ve Velileri, Meram Belediyesi Yayınları, Konya, s. 556.
- Yaşayan Konyalı Sanatçılar ve Eserleri. Selçuklu Belediyesi Yayınları, 1998.

Abdullah Rıza Efendi’nin Medine Cennetül Baki’deki kabri.

Abdullah RIZA

HAT'LA OLAN YOLCULUĞUM

Doğumum, 1342 Hicrî, 1923-24 milâdî yılına rastlar. Çocukluğumdan bugüne kadar hayatım -aile efradıyla birlikte- Medine-i Münevver'e de geçmektedir.

Şiir, musiki ve hat sanatına olan merakım küçük yaşımdan başlar. Öyle ki, Medine'de Har-em-i Şerif'in kible duvarındaki meşhur hattat Abdullah Zühdi Efendi'nin yazılarını saatlerce hayret ve hayranlıkla seyrettiğim saatleri halen hatırlamaktayım.

Bu iştiyakla olacak ki, akşam namazlarından sonra,

Medine'nin ünlü hattatı Konyalı Ali Rıza Efendi'den yazı dersi almağa başladım. Bu zat, cidden maruf bir hattat idi. Nitekim, o tarihlerde Kahire Ezher Üniversitesi'ne ve Tahsin-i Hutut Medresesi'ne devam etmekte olan, zamanımızın ünlü hattatı Ahmed Ziya İbrahim Bey kardeşimiz bana kendi adına Hattat Ali Rıza Efendi tarafından gönderilen rık'a yazılı mektubun üstadı Seyyid İbrahim bey tarafından takdir ve tebrikle karşılandığını söylemişti.

1947 senesinde Mısır'a git-

Abdullah Rıza Efendi'nin hattat Hamit Aytaç'tan aldığı icazetname.

miş ve maruf hattatlardan Rıdvan Beyefendi'yi ziyaret etmiştim. Üstad Seyyid İbrahim Efendi'yi Kahire'de olmayışı sebebiyle ziyaret edememiş ve buna çok üzülmiştim. Fakat talihim yaver gitti, üstad Hac münasebetiyle Medine-i Münevvere'ye geldi, görüşmek şerefine nail oldum. Günlerce rahle-i tedrisinde bulundum ve kendilerinden çok istifade ettim.

Mısır'dan Şam'a geçtim. Şam hattatlarından meşhur üstad Bedevi'yi ziyaret ettim. İlk fırsatta İstanbul'a gidip Hattat Halim Bey ile Hamid Bey'i ziyaret etmek istek ve iştihakında olduklarını söylemişti. Bu söz bana öyle tesir etti ki soluğu İstanbul'da aldım. **Halim Bey (Özyazıcı)** (1898-1964) merhumu, Güzel Sanatlar Akademisi'ndeki odasında ziyaret ettim ve kendilerine yazılarımdan birini hediye ettim. Kendisi de bana o anda bir Besmele-i Şerif yazıp hediye etti. Üstadın bu yazısını bir hatıra ve vefa borcu olarak kitabıma derc etmiş bulunmaktayım. İstanbul'a ikinci gelişimde üstad Halim Bey'in rahmeti rahmana ka-

vuştüğünü öğrendim. Türk hat sanatının bu mestesna üstadını kaybetmek, bende şok tesiri yaptı.

Dahi üstad Hattat Hamid Bey'i ziyaret etmek, benim için ayrı bir talih oldu. Ve o tarihten itibaren her sene İstanbul'a gelişimde en az iki ay müddetle kendilerinden hat dersi aldım. Bir gün bana (birşey yazıp getir, sana icaret vereyim) dedi. Ben de, Üstad Hattat Hasan Çelebi Bey kardeşimizden aherli bir kağıt alıp, üzerine Kur'an-ı Kerim'den⁽¹⁾

(إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا)

ayet-i kerimesini yazıp takdim ettim. Takdir buyurdular ve icazeti lütfettiler. Bu icazetnameyi de kitabıma derc etmiş bulunmaktayım.

O gün bugün bu yazı sanatına aşkla, şevkle ve ibadet niyetiyle devam etmekteyim. Üstadlarımı, rahmetle, minnetle ve şükranla yad eder, nezih ruhlarına fatihalar sunarım.

(1) Sure 4, ayet 103

HAT SANATIYLA GEÇEN BİR ÖMÜR

Bu şaheserle, Abdullah Rıza Efendi'nin ibda'kâr kaleminden çıkan yazıları hayranlıkla temaşa ederken, gönlümde şu kanatın belirdiğine şahid oldum.

Herbiri ayrı bir şaheser örneği sayılan bu yazılar, güzel san'atların ve bilhassa "Hat sanatı" âşıklarının gönlü ve hayalinde coşup

çağlayan tefekkür ve tavrular için muazzam bir ilham kaynağı ve geniş bir inkişaf sahası olacaktır. Onlar, bu temaşada esrarlı güzelliklerin, gönülleri hayran bırakan ufuklarına yükseldiklerini görecektir.

Erbabının malumudur ki gerçek san'atkar, esrarlı güzelliklere karşı ruhunda tarife sığmaz bir aşk ve heyecan duyan insandır. Bu sebeple bütün gönül huzurunu bu güzellikleri seyr ve temaşasında bulur. Bu yakıcı aşk onu, hayalinde beliren ilhamları yeni yeni terkip ve istifler halinde levhalaştırmaya veya hat sanatı dahilerinden bazılarının üslubunu örnek almaya sevk eder.

Hattatımız, Allah tarafından kendisine bu müstesna kabiliyet verilmiş olan "nadire-i fitrat"dır. Bu fitri kabiliyet onu, sahasında müstesna mevkiye yükseltmiştir. Şöyle ki: Çocukluğunda kendisinde bu istidadı sezine, hat sanatının usûl ve kaidelerini öğrenmeye, Medine-i Münevvere'de Mescid-i Nebbi'nin duvarlarında ve kubelerindeki yazıların sahibi, nesillerin üstadı, murhum Abdullah Zühdü Efendi'nin yazılarından başlamıştır. İlk ilham kaynağı o şaheserler olmuştur. Harflerden başlayarak, terkip ve cümleler kurmak melekelerini elde edince, kendine has bir üslûb sahibi olmuştur. Evet, bu tekâmül kolaylıkla olmamıştır. Hattatımız, fütür getirme-

Dr. Ali Kemal Belviranlı ve Abdullah Rıza Efendi

den bu hizmete gönlünü değil ömrünü vermiştir. Bu öyle bir gönül veriş olmalıdır ki; hergün Mescid-i Nebevi'deki yazılara saatlerce dalmak suretiyle sanatın sırrına nüfuz ederek onları zihin ve hayal safhalarına nakşetmiş ve zamanı geldiğinde onları kaleminden çağlayanlar gibi aktarabilmek kudret ve maharetini kazanmıştır. Büyük üstadlar bu tekamül seyrine, sanatkarın sanatında fani olması adını verirler.

İşte hattatımızın yetişme tarzı budur. Doğrudan doğruya Resul-ü Ekrem (sav) Efendimiz'in mescidinden mezun olmuştur. Kendisine ilk manevi icazet veren de üstadların üstadı - cennet mekân-Abdullah Zühdi Efendi olmuştur. Bu sebepten terkîb ve istif usûlü ile hat kaidelerine riayetde hoca ile talebe arasındaki benzerlik gayret aşîkârdır.

Hattatımızın en bâriz hususiyetlerinden birisi de yazdığı her terkibe mutlaka bir yenilik kazandırmasıdır. Hayalinde tasarladığı her şekli en kısa zamanda kuvveden fiile çıkarabilme maharetine sahiptir. O derecede ki, bazen aynı ibarenin birkaç tertib ve istifle bilûrleştiğini görürüz. Yazılarında titizlikle üzerinde durduğu şu noktaya işaret etmeden geçemeyeceğim. Harfler arasındaki nisbetle yazı zemini arasındaki mesafenin tevzii keyfiyeti, bütün bu inceliklere dikkat ederken, hat kâidelerine riayeti ihmâl etmemek mahâreti.

Erbâbının mâlûmudur ki böyle büyük çaptaki bir koleksiyonu, levhalar arasındaki hacim ve ebad farkına rağmen az bir zaman içinde, hem de altınla kağıt üzerinde icra etmek her babayığidin kârı değildir. Bir de buna yazıların "sülüs

Hattat Halim Özyazıcı tarafından Abdullah Rıza Efendi'ye hediye edilen Besmele-i Şerif levhası.

celî" kalemi ile yazılmış olması eklenirse.

Sözlerime son verirken şu noktaya da işaret etmeden geçemeyeceğim. Abdullah Rıza Efendi, 1370 Hicrî yılında Mescid-i Nebevi'nin ilk genişletme çalışmalarında pencerelerin dış cephelerine sülüs yazısı ile "Kelime-i Tevhid", Mescid-i Nebevi'nin içindeki üstü açık ilk sahanın duvarlarına sahabe-i kirâm ve tâbiin-i izamla birlikte büyük imamlardan bazılarının isimlerini yazmış ve bundan bir müddet sonra Harem-i Şerif'in bütün kapılarının adlarını sülüs yazısı ile mermer üzerine yazmak şerefine mazhar olmuştur. Bunlara ilave olarak, zamanımızın en büyük hat üstadı Hamid Aytaç Bey merhum 1380 Hicrî yılında sülüs celî hattıyla yazılmış bir icazetnâme ve kendisini mükâfatlandırmıştır...

Evet, hattatımızın kaleminden çıkacak yeni şâheserlere sahne olacak koleksiyonların sahifelerinde tekrar buluşmak ümidiyle kendisine Cenab-ı Hakk'tan uzun ömürler ve devamlı muvaffakiyetler dilerim.

Medine-i Münevvere,
25/10/1411 H.

KIYMETLİ SANATKÂR ABDULLAH RIZA EFENDİ

Bendeniz, Abdullah Efendi'yi 1969 senisi Hac münasebetiyle Medine-i Münevvere ziyaretim esnasında tanımak şerefine nail oldum. Babusselam'a yakın Şari-i Ayniye'de saten üzerine simle güzel yazılar hazırladığı bir dükkanı vardı. Oraya gelen Hacı efendiler bu yazılardan alıp eş - dostlarına çok kıymetli hediyeler olarak götürürlerdi.

80'li yıllara, yani Şari-i Ayniye yıkılıncaya kadar bu böyle devam etti. O zamana kadar bu vesile ile İslam Hattı'nı ve tertib ettiği harika levhalarını dünyanın her tarafına bilhassa müslümanların bulunduğu her yere yaymış oldu.

Tanyabildiğim kadariyle Ab-

dullah Efendi; elindeki selâbet, gönlündeki hat aşkı ve dikkatli bir murakabe ile hattın inceliklerini hazmetmiş ve bu titiz gayretin neticesi olan eserlerini imkân nisbetinde bütün islâm aleminin nazarlarına arz etmiştir.

Bu sahanın daralması sebebiyle, eserlerinin bir kısmını kitap haline getirmek hususunda ki hayalini kuvveden fi'le intikal ettirme kararını almıştır. Sanat ehlini sevindiren ve mutlu kılan bu kararı gönülden desteklemek elde değil.

Yapmış olduğu bu çalışmaların devamını bekler ve kendilerine Cenab-ı Hak'dan uzun ve bereketli bir ömür temenni ederim.

Hattat Abdullah Rıza Efendi (1924-2014)

HAT VE ŞİİR

Dr. Ali Kemal
Belviranlı

Meşhur hattatlarımızın, yalnız hat sanatında değil, aynı zamanda şiir ve musiki mevzularında da üstâd olduklarını görmek, âdetâ bir kader, bir kanun ve bir kaide hükmündedir.

Hangi hattat gösterilebilir ki, şiir ve mûsikî ile de ülfeti olmasın. İşte bunlardan biri de, işbu kitabın müellifi Hattat Abdullah Rıza kardeşimizdir. Kendisi benim, çocukluk, talebelik ve hafızlık arkadaşımıdır. Hattatlığı ile daha çok şöhret bulan bu kardeşimizin, gerçek bir şair olduğunu da biliyor muydunuz?

Hattat Abdullah Rıza Bey kardeşimiz, aruz vezniyle yazan zarif, nezih ve özlü bir şairdir.

O'nun bu hüviyetini dile getiren iki şiirini misal olarak sunmak isterim:

Dr. Ali Kemal Belviranlı ve Abdullah Rıza Efendi

Dr. Esat Güçlü
Hüseyin Öksüz
Abdullah Rıza Efendi
Dr. Ali Kemal Belviranlı

ÜSKÜDAR

Üsküdar semti bu akşam, açıyor perdeleri,
Yeşil atlasları semtin, giderir her kederi.

Başkadır çünkü bu sahildeki akşam saati,
Sağa baksan, sola baksan görünen gül demeti.

Silinirken güneşin yorgun ufuklardan izi,
Bir kürek darbesi titretmede baygın denizi.

Gölgeler cenneti olmakda bütün karşı diyar
Gölgelendirmekte kayıtsız görünen şen adalar.

Ne desem vasfedemem rûhu süzen manzarayı,
Güzel İstanbul'a âid sayısız hâtırayı.

Hattat, şâir Abdullah Rıza Bey kardeşimiz, günlerden birinde meşhur şair Faruk Beyefendi'ye Medine'den bir mektup yazar ve metubunu şu beyitlerle süsleyip bitirir.

Şiirindeki renkler, sayısız vasfı tükenmez,
Aylar boyu, yıllar boyu yazsam gene bitmez.

Sizler edebiyata tekamül getirirken,
Şahane bir üslûbla şiirler yazıyorken,

Gafil, yeni bir başka çığır açsa da birgün,
Gençlik, gidecektir o ölümsüz izinizden.

Faruk Nafiz Bey, bu mektuba ve bu mektupdaki şiire, aynı vezinle şu cevabı yazar ve Medine-i Münevvere'ye gönderir.

Gelmiştir o lutf eylediğin name gönülden,
Bir bûy-i şefaata gibi sultân-ı rûsulden.

Dûr olma sen, ey bülbül-i gülzâr-ı Medîne,
Ruhen, bedenlen her iki âlemde o gülden.

Medine'de Abdurrahim Karagöz, Abdullah Rıza Efendi, Hüseyin Öksüz ve Abdullah Rıza Efendi'nin oğlu.

HATTAT ABDULLAH RIZA EFENDİ

Prof. h.c.
M. Uğur
DERMAN

Herhalde 1970 yılı içinde bulunuyorduk; dostluğuya iftihar ettiğim hassas şairimiz Faruk Nafiz Çamlıbel (1898-1973) mutad teşriflerinden birinde: “Siz böyle şeylerden haz duyasınız, okuyayım da dinleyin” dedi ve devam etti: “Medine’de mücavir olarak bulunan Abdullah Bey, geçenlerde bana karşı takdîr hislerini belirten manzum bir mektup yollamıştı. Kendisine cevaben şu kıt’ayı yazdım:

Gelmiştir o lutf eylediğin nâme gönülde,

Bir bûy-i şefâat gibi sultân-ı rûsulden

Dûr olma sen ey bülbül-i güzlâr-ı Medine

Rûhen, beden her iki âlemde o gülde

“Medîne” yerine “nübüvvet” de denilse vezin bozulmaz, tercihinize kalmıştır.”

Hayranlıkla dinlediğim bu kıt’anın muhâtabı olan Abdullah

Razı Bey’i 1980 yılındaki ilk Medine ziyaretimde tanıdım ve hat san’atıyla uğraştığını da bu vesileyle öğrenmiş bulundum, ondan sonra da birbirimizi arar olduk.

Abdullah Bey celi sülüs hattının bilhassa istifi şekillerine yakınlık hissetmiş ve çalışmalarını da bu tarz üzerine geliştirmiştir. Kendisi gibi Medine mücâvirlerinden olan müşterek dostumuz Ahmed Ziyâ Bey, Abdullah Rıza Bey’deki bu husisîyetin, Ravza-i Mutahhariye’yi geçen asırda hüsn-i hatla dolduran Abdullah Zühdi Efedî’nin (? - 1879) eserlerine karşı duyduğu hayranlıktan doğduğunu belirtmektedir ki, bu teşhise katılmamak mümkün değildir.

İşte, yılların muhassalası olan çalışmalarını şimdilerde bir albüm halinde neşre niyet eden Abdullah Rıza Bey’in bu teşebbüsünün İslâm hüsn-i hattına bereket getirmesini temenni eder, başarılarının devamını dilerim.

İstanbul, 25 Ocak 1992

Yıldız Sarayı’nda Sinan Hidayetoğlu, Abdullah Rıza Efendi, Hüseyin Öksüz, Uğur Derman.

Yrd. Doç. Dr.
Hüseyin ÖKSÜZ

HATTAT ABDULLAH RIZA EFENDİ

Abdullah Efendi'yi ilk defa 1963 de Medine'den Konya'ya geldiklerinde tanıdım. Babamla, dedem, babaanem, annem, teyzem, beş kişilik bir kabile olarak 1962 Nisan'ında babamın Chevrolet Station arabası ile hacca gitmişlerdi. Bu kafilde ayrıca bir araba ile Halil İbrahim Sayar, eşi ve annesi, Dr. Ali Kemal Belviranlı (1923-2003) ve eşi de vardı.

Ben o yıl 18 yaşında idim.

Şam'a kadar arabalarıyla gitmişler fakat Şam'dan sonra Hicaz yolu henüz yok. O günkü Suud Hava Yolları'na ait 40 kişilik peraneli bir uçakla Medine'ye git-

mişler, aynı yolla da bir buçuk ay sonra Şam'a; oradan da Türkiye'ye döndüler.

İşte bu hac'da Medine'de Levhacı Abdullah Efendi ile tanışmışlar.

Bir yıl sonra Abdullah Efendi ailesi ile birlikte Konya'ya geldi. Sonradan yollar yapılıncaya kadar sık aralıklarla Türkiye'ye gelip gittiler. Bilhassa 70'li yıllarda ve daha sonraları Konya'ya gelişlerinde eczahaneme ziyarete gelir, hat sanatımız üzerine sohbetler ederdik. Zaman zaman tecrübelerinden bahseder ve bende şahsen istifade ederdim.

1985'de karadan otobüsle 40

Abdullah Rıza Efendi ve Hüseyin Öksüz.

Konya'da bir toplantıda
(Sinan Hidayetoğlu, Hasan Özönder, Kemal Elitemiz, Abdullah Rıza Efendi ve Hüseyin Öksüz)

kişilik belediye kafilesi olarak umreye gittiğimizde Medine-i Münevvere'deki Harem-i Şerife çok yakın olan apartmanında boş olan bir daireyi bize tahsis etti. İsrarlarımıza rağmen ücret almadı.

Daha sonraları Meram'da, Dere yolunda aldığı geniş bahçeli köşkte sık sık bir araya gelir meram havası almakla beraber hem meyvelerin lezzetinden hem de yazdığı levhaların seyranı ile hoş vakitler geçirirdik.

Seneden seneye umre için bulunduğumuz yıllarda bazen Topbaşlardan fabrikatör Ziya Aydın beyle evinde ziyaret eder, hem sohbetler eder hem levhalarını seyrederdik.

1990 yılındaki Ramazan Umresinde iken Ramazan Bayramı'nın ikinci günü, kaldığım otelden beni alarak muhtelif zevatı ve ayrıca nice garibanları beraber ziyaret ettik. Böyle bir ziyarette **“Gönülcü Mustafa Efendi”** namında evvelce gün görmüş, gönül ehli bir zatı ziyarete gittik. (Ben bu zatın adını babamdan duymuştum). Hasta yatağında oturuyordu hatırını sordu ilaçlarıyla ilgilendi gönlünü aldı. Ev küçücük

bir avluda tabanı toprak bir oda ve bir mabeynden ibaret. Çıkar-ken Abdullah Efendi'nin yatağın bir kenarına bir tomar para bıraktığını gördüm. Oradan başka bir gariban evine gittik orada da yine bir oda bir mabeyn. 4-5 kişi küçücük toprak tabanlı bir odada kalıyorlardı. Orada da bayramlaştık hatır gönül sohbetleri... Çıkar-ken orada da mabeyn penceresine bir tomar para bıraktı.

Oradan da Sultan Abdulhamit Han tarafından yaptırılan istasyonun yanında, Osmanlı Camii'nin karşındaki bir apartmana gittik. Apartmana doğru yürürken Abdullah Efendi “Bu zat Medine'nin en zenginlerindedir. Dedesi Türk'tür fakat Türkçe bilmez, Türkleri çok sever ve hizmet eder” dedi. Hakikaten ev çok nezih bir zengin eviydi, çok güzel ikramlara muhatap olduk.

Hemen hemen umreye her gittiğimde ziyaret eder, sohbetini dinler ve yazdığı güzel levhaları seyrederdik. Yeni yazdığı bütün levhalar üzerinde fikirleşirdik. Bu ziyaretlerimden birinde torunları Abdurrahman ve Ahmet'in yazdıkları Sülüs meşklerini gösterdim (Benden ders alıyorlardı).

Yıldız Sarayı'nda Hüseyin Öksüz'ün bir yazısını incelerken (Erhan Aslan, Hüseyin Öksüz, Abdullah Rıza Efendi, Sinan Hidayetoğlu)

Çok istidatlı olduklarını söyledim. Kendisi de gördü. Yüzündeki sevinç ve mutluluk görülmeye değerdi. Bu gençler şimdi dünyanın en iyi hattatları arasındalar. Dünya birincilikleri kazandılar.

Başka bir Ramazan umresinde bayram arifesinde oradaki dostlarımızdan A. Rahim Karagöz her zamanki gibi bizi otelimizden aldı ziyaret yerlerine götürdü.

(Kuba Mescidi, Yedi Mescitler, Mescidi Kibleteyn vb.) Saat 12'yi geçmişti. Hacı Rahim'e "Şurada telefonu olan bir yerden Abdullah Rıza Efendi'yi ara da müsaitse ziyaretine gidelim" dedim. Bir yerden telefon etti ve "Müsaitmiş, bizi bekliyor" dedi. Kuba'daki evine vardık, yukarı çıktık musafaha edip oturduk. Abdullah Efendi şöyle söylemesin mi! "Bugün birkaç defa Konya'yı, evinizi aradım cevap veren olmadı. Hüseyin Efendi buradadır, biraz sonra gelir dedim, bekliyordum" dedi. Çok duygulandım. Eğer gitmeseymişim çok üzülürdüm. Tabii bu ziyaretlerde Hz. Peygamber Efendimizin Kabr-i Saadetlerini de beraberce ziyaret ederdik.

Yaşlılık zamanlarında da ziyaretlerim devam etti. Gönüllerde devamlı yaşayacak bir **kâmil insan** idi. Ehl-i Medine idi. Bütün hattatlarda olduğu gibi o da nüktedan idi. Onun bulunduğu yerlerde sohbetler faydalı ve güzel geçerdi. Mevla Rahmet Eyleye...